

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Onderzoeksopties naar het effect van de Schiphol teststraat op quarantaine gedrag

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T +44 7 816 091204
info@rivm.nl

Datum
10 september 2020

Ons kenmerk
CGU - WP6

Behandeld door
07/02 (10)(2e)
(10)(2e)
(10)(2e)
(10)(2e)

"Er is bewust nog geen besluit genomen over verdere opschaling van de teststraat op Schiphol en de andere luchthavens. Dit heeft twee redenen. Enerzijds omdat het onderzoek nog gaande is of het testen van mensen/reizigers zonder klachten effect heeft en **geen negatieve gevolgen heeft voor de quarantaine bereidheid**. Dit onderzoek is van belang want we willen voorkomen dat mensen denken dat ze niet in quarantaine hoeven wanneer ze een negatieve test hebben gehad. En anderzijds omdat de lab capaciteit onder hoge druk staat sinds vorige week. Dit komt door de eerdergenoemde steile toename in de vraag naar testen, onder meer doordat mensen zonder klachten zich laten testen. Dit is nadrukkelijk niet de bedoeling.

Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 25 295, nr. 51

Vraagstelling: Heeft het ontvangen van een negatieve COVID-19 testuitslag op de Schiphol teststraat gevolgen voor de bereidheid (of daadwerkelijk gedrag) om in de geadviseerde quarantaine te gaan?

Voorbereiding: Na verheldering van de vraagstelling (5/9/2020) hebben we vier dingen gedaan:

1. Bestaand wetenschappelijk onderzoek gescand via zoekmachines, pre-print databases, contacten bij SAGE (Verenigd Koninkrijk) en een internationaal netwerk van gedragsonderzoekers. Resultaat: er is in de wetenschappelijke literatuur (inclusief pre-print databases) geen onderzoek gevonden dat direct naar deze vraagstelling heeft gekeken. Uit aanpalende literatuur blijkt het volgende: Uit eerdere HIV- en HPV-literatuur komen geen sterke bewijzen voort dat negatieve testuitslagen risicovol gedrag veroorzaken, maar deze literatuur is niet direct te verbinden aan COVID-19 test uitslagen of thuis quarantaine gedrag.
2. Er is gekeken welke informatie er door GGD Kennemerland en RIVM breed wordt verzameld over testen en quarantaine. Daaruit blijkt dat er geen follow-up gegevens worden verzameld over quarantaine gedrag bij mensen die zich wel of niet laten testen op Schiphol. Van beide groepen (mensen die zich wel en niet laten testen) is onbekend in welke mate ze in quarantaine gaan, wat mensen zou kunnen ondersteunen om het quarantaine advies na te leven, hoeveel mensen zich elders laten testen, en wat de effecten van de testuitslagen op quarantaine gedrag zijn. Vanuit gedragswetenschappelijk perspectief op het indammen van het virus, lijkt dit een zeer relevante bredere vraag.
3. Op basis van het reeds langer lopende gedragsonderzoek hebben we vastgesteld dat bereidheid en intentie tot gedrag gemeten tijdens interviews of via een vragenlijst direct na aankomst op Schiphol een onvoldoende goede voorspeller is om uitspraken te doen over het daadwerkelijk 10 dagen in quarantaine gaan.
4. We hebben daarom nu 2 opties uitgewerkt om de originele vraagstelling daadwerkelijk te beantwoorden die kijken naar quarantaine gedrag. De voor- en nadelen zijn bij beiden optie beschreven. Beiden onderzoeker zullen grotendeels uitbesteed moeten worden.

Optie 1

Methode: Opvolgen van mensen die zich in de teststraat melden om te kijken of ze zich aan het quarantaine advies houden. Kwalitatief onderzoek om te achterhalen waarom mensen zich wel/niet aan quarantaine advies houden.

Vraagstelling die wordt beantwoord: Wat is het percentage mensen uit oranjeland dat zich laat testen op Schiphol, dat zich wel/niet aan het quarantaine advies houdt; en welke redenen geven zij daarvoor op?

Omvang sample: Voor een representatieve steekproef van mensen die terugkeren uit een oranje land zijn ongeveer 400 deelnemers nodig.

Duur onderzoek: 6 weken (2 voorbereiding, 1 week werven deelnemers, 1 ½ week follow-up, 1½ week analyse en rapportage)

Voor- en nadelen: Voordeel: Dit onderzoek is vrij snel uit te voeren. Nadeel: Dit beantwoordt niet de vraag over het effect van een testuitslag of teststraat, omdat er geen controlegroep is. Het kan dus zijn dat quarantaine gedrag hoger of lager zou zijn, vergeleken met als deze mensen geen test hadden gehad.

Optie 2

Methode: Benaderen van alle mensen die landen op Schiphol vanuit oranje land, die zich melden bij de teststraat en momenteel geen klachten hebben (laatste is uit ethische overwegingen). Deze mensen worden gevraagd voor deelname aan onderzoek en worden at-random toegewezen aan nu wel testen & quarantaine advies (groep 1) en nu niet testen, wel quarantaine advies (groep 2). Beide groepen worden opgevolgd wat betreft quarantaine, symptomen, en test gedrag (bij bijv. de GGDen). In de analyses wordt mate van naleven van de quarantaine tussen beide groepen vergeleken.

Vraagstelling die wordt beantwoord: Wat is het effect van een negatieve COVID-19 testuitslag op de Schiphol teststraat voor het quarantaine gedrag na terugkomen uit oranje land?

Omvang sample: om een 10% verschil in het naleven van quarantaine op te kunnen sporen (90% power, 2-sided test, alpha .05, controle quarantaine 30% of 60%) zijn ongeveer 1.000 deelnemers nodig.

Duur onderzoek: 9-12 weken (2-3 voorbereiding, 3-5 weken werven deelnemers, 1½ week follow-up, 2 weken analyse en rapportage).

Voor- en nadelen: Voordeel: Dit beantwoordt de vraag over het effect van de teststraat op thuis quarantaine gedrag van mensen met een negatieve test uitlag. Nadeel: dit onderzoek kost meer tijd.